

Werkinstructie FMO

Bij slachtoffers jonger dan 16 jaar in acute zedenzaken

Auteurs:Lidewijde van Lier en Nicole Wiedenhoff

Status: versie 1.0

Versie 08-10-2015

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Werkinstructie.....	4
FMO door NFI in acute zedenzaken met een slachtoffer t/m 12 jaar	4
FMO door NFI in acute zedenzaken met een slachtoffer van 13 t/m 15 jaar	4
Randvoorwaarden	5
Onderzoekers NFI	6

Inleiding

Voor het uitvoeren van een Forensisch Medisch Onderzoek (FMO) bij kindermishandeling of seksueel kindermisbruik is het van belang dat de juiste forensisch medische expertise wordt ingezet. Voor het uitvoeren van het FMO in deze zaken zijn up-to-date specialistische kennis en specifieke (sociale) vaardigheden noodzakelijk. Om dat te borgen is door het Ministerie van Veiligheid en Justitie besloten dat het NFI voor dergelijke zaken de centrale intake en registratie verzorgt en in bepaalde gevallen ook het FMO uitvoert. Het NFI heeft extra capaciteit gekregen om deze onderzoeken te kunnen uitvoeren. Vooralsnog zal deze extra capaciteit worden ingezet voor FMO in acute gevallen van seksueel kindermisbruik (Zeden). Op termijn zal het NFI ook in bepaalde categorieën van kindermishandeling worden ingezet.

Deze werkinstructie heeft alleen betrekking op FMO in **acute zedenzaken** met een **slachtoffer in de leeftijd tot en met 15 jaar**. Een zedenzaak is acuut wanneer sprake is van een vermoeden van seksueel misbruik waarbij het (laatste) misbruik niet langer dan tot en met 7 dagen eerder heeft plaatsgevonden.

In alle gevallen wordt contact opgenomen met het NFI. Het FMO bij een slachtoffer in de leeftijd tot en met 12 jaar wordt altijd uitgevoerd door een gespecialiseerd arts van het NFI. Het onderzoek bij een slachtoffer met een leeftijd van 13 tot en met 15 jaar oud wordt uitgevoerd door deze arts van het NFI indien dit meerwaarde heeft.

Uitgangspunt is dat het kind niet meer dan één keer forensisch medisch wordt onderzocht.

Deze eerste versie van de werkinstructie heeft tot doel de samenwerking tussen politie en NFI zo soepel mogelijk op gang te brengen. Het betreft geen gedetailleerd werkproces, maar bevat samenwerkingsafspraken op hoofdlijnen, die zo nodig worden aangepast bij nieuwe inzichten of ervaringen. Aan de teamleiding van de Teams Zeden en Teams Forensische Opsporing van elke Eenheid wordt gevraagd deze werkafspraken in te passen in de staande werkwijze van FMO in zedenzaken en in elk geval te starten met de samenwerking met het NFI.

Op dit moment bestaan er nog grote verschillen tussen Eenheden in werklocaties, werkwijzen en professionals die betrokken zijn bij het FMO. Het is niet realistisch om tegelijk met ingang van de samenwerking met het NFI, een landelijk uniforme werkwijze te verwachten. Uiteraard wordt wel gestreefd naar meer eenduidigheid en naar uniforme kwaliteitsnormen voor het FMO in zedenzaken. Samen met ketenpartners wordt hieraan dan ook vanuit de domeinen Zeden en Forensische Opsporing afzonderlijk aandacht besteed.

Werkinstructie

FMO door NFI in acute zedenzaken met een slachtoffer t/m 12 jaar

In acute zedenzaken met een slachtoffer t/m 12 jaar wordt conform onderstaande werkwijze gehandeld:

- De zedenrechercheur overlegt met de forensisch rechercheur over de wens en noodzaak tot het veilig stellen van forensische sporen met een zedenkit; een zogenaamd Forensisch Medisch Onderzoek (FMO). Zij besluiten tevens of een eventueel PD-onderzoek wenselijk en mogelijk is.
- De FO rechercheur informeert de eerstelijns lokale FO arts en zo nodig worden afspraken gemaakt over noodzakelijke (lokaal medische) vervolgstappen en zorgverlening aan het slachtoffer. Denk aan het inschakelen van de huisarts of kinderarts.
- De zedenrechercheur legt contact met het NFI. De FO arts van het NFI is hiervoor 24/7 beschikbaar:
 - Tijdens kantoortijden: 070-8886908 (Afdeling FMO)
 - Buiten kantoortijden: 070-8886888 (Frontdesk).

Het Forensisch Medisch Onderzoek wordt door een daartoe gespecialiseerde arts van het NFI uitgevoerd op locatie. In het uitzonderlijke geval dat het NFI bepaalde zaken niet zelf op zich kan nemen, zal het NFI een deskundige arts in de regio voorstellen.

- De FO arts van het NFI heeft de noodzakelijke onderzoeksmaterialen bij zich. Het beschikbaar stellen van de zedenkit is de verantwoordelijkheid van de FO rechercheur.
- Voorafgaand aan het FMO overleggen de NFI arts, de FO rechercheur en de zedenrechercheur over de toedracht en over welke sporen op welke wijze veiliggesteld gaan worden.
- Het FMO wordt uitgevoerd door de FO arts van het NFI in nauwe samenwerking met de FO rechercheur en de zedenrechercheur. De zedenrechercheur hoeft daarbij niet noodzakelijk fysiek aanwezig te zijn in de ruimte waar het FMO plaatsvindt. FO rechercheur draagt zorg voor de fotografische- en video-opnamen van het onderzoek
- Het FMO vindt bij voorkeur plaats in aanwezigheid van een kinderarts, die vervolgens de medische zorg op zich neemt. Indien dit niet mogelijk is, kan de eerste medische zorg worden verricht door de FO arts van het NFI.
- Het FMO vindt in beginsel plaats met toestemming van beide ouders (of gezagdragers). Indien de nadrukkelijke wens bestaat om het onderzoek te laten plaatsvinden zonder toestemming van (een van) de ouders, wordt daarover overleg gevoerd met de OvJ.

FMO door NFI in acute zedenzaken met een slachtoffer van 13 t/m 15 jaar

In acute zedenzaken met een slachtoffer in de leeftijd van 13 t/m 15 jaar wordt conform onderstaande werkwijze gehandeld:

- De zedenrechercheur overlegt met de forensisch rechercheur over de wens en noodzaak tot het veilig stellen van forensische sporen met een zedenkit; een zogenaamd Forensisch Medisch Onderzoek (FMO). Zij besluiten tevens of een eventueel PD-onderzoek wenselijk en mogelijk is.

- De FO onderzoeker informeert de eerstelijns lokale FO arts en zo nodig worden afspraken gemaakt over noodzakelijke (lokaal medische) vervolgstappen en zorgverlening aan het slachtoffer. Denk aan het inschakelen van de huisarts of kinderarts.
- De zedenonderzoeker neemt contact op met het NFI om te beoordelen of uitvoering van het FMO door het NFI meerwaarde heeft. De FO arts van het NFI is hiervoor 24/7 beschikbaar:
 - Tijdens kantooruren: 070-8886908 (Afdeling FMO)
 - Buiten kantooruren: 070-8886888 (Frontdesk).
- Indien uitvoering van het FMO door NFI, naar het oordeel van de NFI arts, geen meerwaarde heeft, wordt het FMO uitgevoerd door de lokale eerstelijns FO arts. Deze wordt ingeschakeld door de zedenonderzoeker. Het FMO wordt verder uitgevoerd op de wijze die in de Eenheid gebruikelijk is.

Als vastgesteld wordt door het NFI dat uitvoering van het FMO door het NFI wel meerwaarde heeft, wordt het Forensisch Medisch Onderzoek door een daartoe gespecialiseerde arts van het NFI uitgevoerd op locatie. In het uitzonderlijke geval dat het NFI een zaak niet zelf op zich kan nemen, zal het NFI een deskundige arts in de regio voorstellen (Bijvoorbeeld FPKM of Academisch Ziekenhuis).

- De FO arts van het NFI heeft de noodzakelijke onderzoeksmaterialen bij zich. Het beschikbaar stellen van de zedenkit is de verantwoordelijkheid van de FO onderzoeker.
- Voorafgaand aan het FMO overleggen de FO arts van het NFI of de lokaal FO arts, de FO onderzoeker en de zedenonderzoeker over de toedracht en over welke sporen op welke wijze veiliggesteld gaan worden.
- Het FMO wordt uitgevoerd door de FO arts van het NFI of de lokaal FO arts in nauwe samenwerking met de FO onderzoeker en de zedenonderzoeker. De zedenonderzoeker hoeft daarbij niet noodzakelijk fysiek aanwezig te zijn in de ruimte waar het FMO plaatsvindt. De FO onderzoeker draagt zorg voor de fotografische- en video-opnamen van het onderzoek
- Het FMO vindt bij voorkeur plaats in aanwezigheid van een kinderarts, die vervolgens de medische zorg op zich neemt. Indien dit niet mogelijk is, kan de eerste noodzakelijke medische zorg worden verricht door de FO arts van het NFI.
- Het FMO vindt in beginsel plaats met toestemming van beide ouders (of gezagdragers). Indien de nadrukkelijke wens bestaat om het onderzoek te laten plaatsvinden zonder toestemming van (een van) de ouders, wordt daarover overleg gevoerd met de OvJ.

Randvoorwaarden

Voordat kan worden aangevangen met deze werkwijze dient aan een aantal randvoorwaarden te worden voldaan:

- Vaststellen welke geschikte onderzoeksruimte in de Eenheid gebruikt gaat worden voor het onderzoek bij zedenslachtoffers in de leeftijd t/m 15 jaar. Dit kan een schone ruimte in een ziekenhuis of in een Centrum voor seksueel geweld, of een FMO ruimte in een politiebureau. De ruimte moet in ieder geval voorzien zijn van een onderzoekstafel, een onderzoekslamp, en een wastafel.
- Indien gekozen wordt voor een ruimte in een politiebureau, dient medisch afname materiaal vooraf geregeld te worden. De komst van een kinderarts is namelijk meestal niet mogelijk in het politiebureau. De FO arts neemt dan de eerste medische zorg op zich, maar het is daarbij wel

noodzakelijk dat in het politiebureau medisch afnamemateriaal aanwezig is dat in lokale laboratoria onderzocht kan worden op seksueel overdraagbare aandoeningen. Naast afnamemateriaal voor SOA-diagnostiek, is ook een gekoelde voorraad medicatie nodig. En afspraken met het regionale ziekenhuis dat het afnamemateriaal 24/7 ingeleverd kan worden om onderzocht te worden.

- De lokale eerstelijns FO artsen (GGD/FARR etc.) worden door de Eenheid geïnformeerd over de nieuwe werkwijze. Zo nodig worden nadere afspraken gemaakt over de wijze waarop de politie en de lokale FO artsen elkaar over deze onderzoeken informeren.

Onderzoekers NFI

De onderzoeken door het NFI gaan uitgevoerd worden door 6 artsen:
Daan Botter, Huub Nijs, Heike Terlingen, Wilma Duijst, Bernice Oude Grote Bevelsberg, Harry van Venrooij, Wouter Karst.

Rapportages naar aanleiding van kinderzaken worden opgesteld door Huub Nijs, Heike Terlingen, Rob Bilo of Wouter Karst.

Wijziging werkproces F.M.O. voor slachtoffers t/m 15 jaar

